

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Ontwerp Energiewet update: nieuwe marktvormen en peer-to-peer-handel

Koster, H.

Citation

Koster, H. (2024). Ontwerp Energiewet update: nieuwe marktvormen en peer-to-peer-handel. *Bedrijfsjuridische Berichten*, 2024(9), 78-79. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4171890>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4171890>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Ontwerp Energiewet update: nieuwe marktvormen en peer-to-peer-handel

Bb 2024/20

In deze bijdrage gaat de auteur in het kader van de Nota naar aanleiding van het verslag inzake het wetsvoorstel Energiewet in op nieuwe marktvormen en peer-to-peer-handel.

1. Hernieuwbare-energiegemeenschappen en energiegemeenschappen voor burgers

Richtlijn 2018/2001 van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) bevat regels over hernieuwbare-energiegemeenschappen.² In deze richtlijn wordt een hernieuwbare-energiegemeenschap gedefinieerd als een juridische entiteit die:

- a) in overeenstemming met het toepasselijke nationale recht, gebaseerd is op open en vrijwillige deelname, autonoom is en daadwerkelijk wordt gecontroleerd door aandeelhouders of leden die zijn gevestigd in de nabijheid van de hernieuwbare-energieprojecten die in eigendom zijn van en ontwikkeld zijn door die juridische entiteit;
- b) waarvan de aandeelhouders of leden natuurlijke personen, kmo's³ of lokale overheden, met inbegrip van gemeenten, zijn;
- c) waarvan het hoofddoel is het verschaffen van voordelen op milieugebied of op economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden of aan de lokale gebieden waar zij actief is, en niet het realiseren van winst.⁴

De lidstaten dienen ervoor te zorgen dat eindafnemers, met name huishoudelijke afnemers, het recht hebben om deel te nemen aan een hernieuwbare-energiegemeenschap met behoud van hun rechten of verplichtingen als eindafnemers en zonder te worden onderworpen aan ongegronde of discriminerende voorwaarden of procedures die hun deelname aan een hernieuwbare-energiegemeenschap kunnen verhinderen, mits voor particuliere ondernemingen geldt dat hun deelname niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt. De lidstaten zorgen ervoor dat hernieuwbare-energiegemeenschappen het recht hebben om:

- a) hernieuwbare energie te produceren, te verbruiken, op te slaan en te verkopen, ook via hernieuwbare-stroomafnameovereenkomsten;
- b) binnen de hernieuwbare-energiegemeenschap hernieuwbare energie te delen die is geproduceerd door de productie-eenheden die eigendom zijn van die hernieuwbare-energiegemeenschap, met behoud van de rechten en verplichtingen van de leden van de hernieuwbare-energiegemeenschap als consumenten;
- c) op niet-discriminerende wijze toegang hebben tot alle geschikte energiemarkten, zowel rechtstreeks als door middel van aggregatie.⁵

De lidstaten dienen er onder andere voor te zorgen dat de betrokken distributiesysteembeheerder samenwerkt met hernieuwbare-energiegemeenschappen om overdrachten van energie binnen hernieuwbare-energiegemeenschappen te vergemakkelijken. Voorts dienen er instrumenten beschikbaar te zijn om de toegang tot financiering en informatie te vergemakkelijken.⁶

Daarnaast is er de Richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit. Dit voorstel ziet onder andere op energiegemeenschappen van burgers. Dit is een juridische entiteit die:

- a) gebaseerd is op vrijwillige en open deelname en waarover leden of aandeelhouders, die natuurlijke personen, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, of kleine ondernemingen zijn, feitelijke zeggenschap hebben;
- b) waarvan het hoofddoel veeleer bestaat uit het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen aan haar leden of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is dan uit winst maken; en
- c) zich bezig kan houden met de productie, waaronder uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag, energie-efficiëntiediensten, oplaaddiensten voor elektrische voertuigen of andere energiediensten aan haar leden of aandeelhouders kan aanbieden.⁷

Op basis van art. 16 van Richtlijn 2019/944 dienen lidstaten ervoor te zorgen dat energiegemeenschappen van burgers het recht hebben binnen de energiegemeenschap van burgers te voorzien in het delen van elektriciteit die is opgewekt door de productie-eenheden in bezit van de

¹ Harold Koster is verbonden aan de Universiteit Leiden.

² Voor deze paragraaf is geput uit een eerdere publicatie van mijn hand, te weten: 'De energietransitie: organisatie van verduurzamingsprojecten in de private sector', in: *Duurzaam wonen* (Preadvies Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie), Den Haag: Sdu 2019.

³ Een kleine, middelgrote of micro-onderneming als gedefinieerd in art. 2 van de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie.

⁴ Zie art. 2 punt 16 van Richtlijn 2018/2001.

⁵ Zie art. 22 lid 2 van Richtlijn 2018/2001.

⁶ Zie art. 22 lid 4 van Richtlijn 2018/2001.

⁷ Zie art. 2 sub 11 van de Richtlijn 2019/944.

gemeenschap, mits aan nader in art. 16 vastgelegde vereisten wordt voldaan en de rechten en verplichtingen van de leden van de gemeenschap als eindafnemers worden gehandhaafd.

2. **Ontwerp Energiewet: Over nieuwe markt vormen en peer-to-peer-handel**

Op 15 februari 2024 verscheen de nota naar aanleiding van het verslag inzake het wetsvoorstel Energiewet. In de nota gaat de minister voor Klimaat en Energie onder meer in op de energiegemeenschappen (nieuwe markt vormen) en peer-to-peer-handel. De minister verduidelijkt onder meer (antwoord op vraag 14 en 47) dat de definitie voor energiegemeenschap onder het wetsvoorstel Energiewet en warmtegemeenschap onder wetsvoorstel Wcw grotendeels overeenkomen. Voor zowel wetsvoorstel Energiewet als wetsvoorstel Wcw geldt dat hiermee voorschriften worden geïmplementeerd inzake de hernieuwbare-energiegemeenschap zoals opgenomen in art. 22 van Richtlijn 2018/2001. Voorts legt de minister uit dat deze Energiewetdefinitie zowel de hernieuwbare-energiegemeenschap als de energiegemeenschap van burgers afdekt. Een (kleinere) energiegemeenschap heeft onder een aantal voorwaarden geen leveringsvergunning meer nodig om elektriciteit of gas te leveren aan haar leden (of aandeelhouders). Niettemin verwacht de minister dat toch veel energiegemeenschappen ervoor zullen kiezen om hun klanten onder te brengen bij een (coöperatieve) vergunninghoudende leverancier. In een groter verband is het eenvoudiger om vraag en aanbod op elkaar aan te passen, om waar nodig elektriciteit of gas bij te kopen of te verkopen en om de overige administratieve verplichtingen die gepaard gaan met het leveren van energie aan eindafnemers af te dekken.

Voorts gaat de minister in het antwoord op vraag 50 in op het leveren via een peer-to-peer-handelaar (commissie), hetgeen in het wetsvoorstel Energiewet is opgenomen. De minister licht toe dat een peer-to-peer-handelaar een tussenhandelaar is die het aanbod van actieve afnemers die elektriciteit over hebben en de vraag van eindafnemers die deze elektriciteit willen kopen bij elkaar brengt. De peer-to-peer-handelaar vervult hiermee verschillende markttrollen en verzorgt de administratieve afhandeling van de invoeding voor de actieve afnemers en de levering aan de eindafnemers. In de praktijk kunnen marktpartijen nu ook al genoemde werkzaamheden verrichten, maar daarbij zal dan meestal de voorwaarde gelden dat alle afnemers verbonden zijn aan dezelfde leverancier. De peer-to-peer-handelaar zoals opgenomen in het wetsvoorstel moet aan alle eisen voldoen die gelden voor de levering aan eindafnemers. Voor de levering aan kleinverbruikers heeft de peer-to-peer-handelaar een leveringsvergunning van de ACM nodig en hij valt daarmee onder het toezicht van de ACM op de organisatorische, financiële en technische kwaliteiten van de peer-to-peer-handelaar als leverancier. Ook gaat beoordeeld worden of de peer-to-peer-handelaar over voldoende deskundigheid beschikt. Een peer-to-peer-handelaar is als leverancier verantwoordelijk voor al het energieverbruik

van zijn klanten en draagt er ook zorg voor dat er een balanceringsverantwoordelijke voor elektriciteit actief is.

Ten slotte gaat de minister in op de vraag of het wenselijk is dat voor de diensten van de peer-to-peer-handelaar ook modelcontracten worden opgesteld (door de ACM). De minister legt uit dat vergunninghouders die faciliteren in peer-to-peer-levering in het wetsvoorstel uitgezonderd worden van de plicht om modelcontracten aan te bieden. Hiervoor is gekozen omdat het bij peer-to-peer-levering gaat om het bij elkaar brengen van het aanbod van actieve afnemers en de vraag van afnemers die hiervoor om hun moverende reden belangstelling hebben, bijvoorbeeld omdat het om lokaal opgewekte elektriciteit gaat. Deze specifieke behoeften van actieve afnemers en eindafnemers lenen zich volgens de minister minder goed voor standaardcontracten.